

→ Научно–стручни скуп Планска и нормативна заштита простора и животне средине, Палић, од 02. до 04. априла 2009. године

Асоцијација просторних планера Србије, Географски факултет из Београда, Завод за урбанизам Суботице и Републичка агенција за просторно планирање у сарадњи са Инжењерском комором Србије и Министарством заштите животне средине и просторног планирања у периоду од 02-04.04.2009. године организовали су пети Научно–стручни скуп са међународним учешћем "Планска и нормативна заштита простора и животне средине" на Палићу.

Отварање Скупа је традиционално одржано у Градској кући у Суботици, уз присуство градоначелника Суботице г-дина Саше Вучинића и представнике Министарства животне средине и просторног планирања.

Овај, пети по реду, научно-стручни скуп представља наставак активности које је АППС започела 2001. године. Скуп пружа прилику да се на једном месту окупе и размене искуства стручњака који се између осталог баве планирањем и уређењем простора и заштитом животне средине. Основна идеја Скупа је била да се размотри тренутна ситуација у области израде и спровођења планске документације у Србији, специфичности везане за поступак израде и усвајања стратешких процена утицаја на животну средину и правно окружење у којем се ови документи раде.

Рад Скупа је одвијан у четири секције и сви радови, њих 60, публиковани су у зборнику радова Планска и нормативна заштита простора и животне средине чији су уредници др Дејан Филиповић, др Богдан Лукић и др Велимир Шећеров.

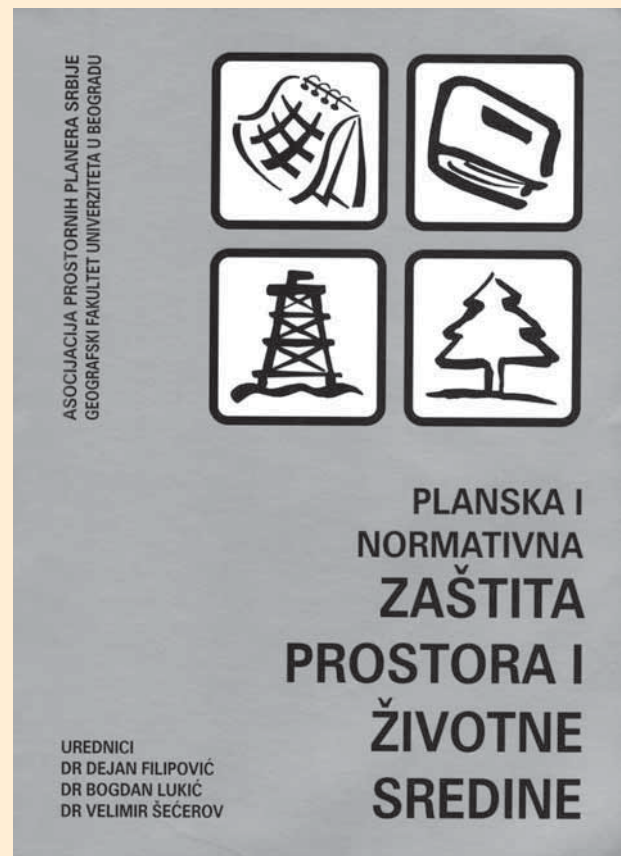
Секције:

- Стратегија развоја, уређења и заштите простора у Србији
- Искуства у изради просторних и урбанистичких планова
- Правни и институционални оквир простора и животне средине
- Планирање саобраћајница и животна средина

Од тема које су биле актуелне највише интересовања показано је за **Учешће Србије у међународним пројектима у области просторног планирања.**

Учешће Србије у међународним програмима и пројектима у периоду 2000-2008. године одвијала се пре свега у оквиру програма ЕУ и Савета Европе кроз:

- Програм INTERREG
- Програме прекограничне сарадње (са Мађарском, Румунијом и Бугарском и Јадрански програм)

- Активности Еврорегиона (Дунав-Криш-Мориш-Тиса; Ниш-Скопље-Софија; Danube 21; Дрина-Сава-Мајевица)
- СЕМАТ (Европска конференција министара одговорних за просторно/регионално планирање) – 2003. године
- АЕСОП – Асоцијација европских школа планирања – сарадња у области образовања

У скоријој будућности се очекује интензивирање међународне сарадње пре свега укључивање у Европску мрежу за посматрање просторног планирања (European Spatial Planning Observation Network - ESPON) која окупља најрепрезентативније националне стручне и научно-истраживачке куће са циљем праћења спровођења политика просторног развоја Европске уније, израде сценарија просторног развоја, спровођења анализе утицаја секторских политика ЕУ на простор и предлагања нових политика и решења на нивоу Европске комисије.

- **Стратегија просторног развоја Србије** - неопходност развоја ГИС (недостатак стандарда израде и структуре података), ГИС-а базе података регионалних планова, познавања геолошког потенцијала простора, стратешког приступа руралном развоју и пољопривредном земљишту као ресурсу, трансформације војне имовине, заштите бањских вредности.

- **Алтернативни извори енергије** - Стратегијом развоја енергетике РС до 2015.године дефинисана је потреба организованог коришћења АИЕ у децентрализованом производњи топлотне и електричне енергије.

- **Израда планских докумената и аспект заштите животне средине у њима** - Примена модела и приступи изради планске документације као и примери израде Просторних планова заштићених природних предела са смерницама за изградњу, коришћење и уређење простора

- **Саобраћај и животна средина** - Стратегија развоја транспорта у РС 2008-2015.год.- предлог смерница за спровођење циљева акционог плана, Коридор VII као међународни пловни пут и природни ресурс, искуства у изради Стратешких процена утицаја и процена утицаја за саобраћајнице, предлози смерница за спровођење планова, мера заштите, процена ризика.

На Скупу, Урбанистички завод је представљен са два рада у секцији Планирање саобраћајница и животна средина:

- Анализа утицаја саобраћајница на животну средину у плановима детаљне регулације, аутори Јелена Маринковић дипл.пр.планер и Олгица Гвоздић дипл. инж.шумар.
- Улога животне средине у процесу планирања саобраћаја на територији Генералног плана Београда, Тања Поткоњак дипл.физ.-хем. и Александра Везмар дипл. геог.

Закључци који су дати у раду проф. др Дејана Филиповића и доц. др Велимира Шећерова "Улога и значај просторних планова у систему стратешких докумената у Републици Србији", могу се сматрати и сведеним закључцима са скупа.

Проблеми:

- прилагођавање планера на нову улогу и облике планирања у тржишним условима, компликованој сфери одлучивања о вредностима и циљевима, моделима и правцима, ефектима, теретима и трошковима планирања просторног развоја
- неусклађеност законске регулативе
- некоординација планских, стратешких, секторских и техничких докумената
- покушај политичке и економске елите да "управља" просторним развојем

Могућа перспектива за план и планере у будућности:

- позиционирање планова са јасним ставом у односу на остале стратешке документе
- укључење у процес израде осталих стратешких докумената
- модификовање методолошких образаца израде планова у смеру позитивних искустава осталих стратешких докумената
- убрзавање процеса планирања
- синхронизовано деловање
- сарадња уместо такмичења.

На скупу је представљена и публикација СЕМАТА, преведена на српски језик. Ова публикација, под називом „Мостови широм Европе“ представља скуп Резолуција усвојених на 14. европској конференцији министара одговорних за просторно и регионално планирање у Лисабону 2006. године.

- Лисабонска декларација о "Мрежама за одржив просторни развој европског континента: мостови широм Европе"
- Резолуција бр 1 о полицентричном развоју: подстаћи конкурентност, побољшати кохезију
- Резолуција бр 2 о управљању простором: јачање капацитета кроз бољу координацију
- Резолуција бр 3 о Територијалној агенди Европске уније и њеној вези са СЕМАТ-ом
- Резолуција бр 4 о организацији 15. седнице СЕМАТ-а

Издавач публикације је Асоцијација просторних планера, а њен посебан значај је у томе што садржи, по први пут код нас, речник кључних термина који се користе у политикама просторног развоја у Европи, на енглеском, француском и српском језику. Овај драгоцен речник садржи објашњења за око шездесет појмова са којима се срећу стручњаци како у иностранству тако и у домаћој стручној пракси, а исти често изазивају недоумице због нејасних или двосмислених превода. Тако ће се на једном месту моћи да прочитају дефиниције просторног планирања, региона, предела, територијалне кохезије, индустријског парка, управљања земљиштем и многе друге.

Публикација се налази у библиотеци Урбанистичког завода Београда.

- Олгица Гвоздић, дипл.инж.шум.
- Јелена Маринковић, дипл.прост.план.
- Тања Поткоњак, дипл. физико-хем.
- Александра Везмар, дипл.геог.

→ Међународни конгрес ICOMOS (International Council on Monuments and Sites): Scientific Committee on Theory and Philosophy of Conservation and Restoration, Fondazione Romualdo del Bianco, Фиренца, Италија, од 05. до 09. марта 2009. године.

У периоду од 05-09. 03. 2009. године у Фиренци, Италија - одржан је *Међународни конгрес у организацији Међународног савета за споменике и локалитете* - ICOMOS (International Council on Monuments and Sites: Scientific Committee on Theory and Philosophy of Conservation and Restoration), под покровитељством: Fondazione Romualdo del Bianco, а под називом: *The Image of Heritage: Changing Perception, Permanent Responsibilities*. Фондација дел Бјанко, као покровитељ редовно организује у Фиренци међународне сусрете и иницијативе, које првенствено дају шансу младим људима из различитих земаља и различитих култура да се сретну, упознају и развију пријатељство кроз рад и тиме допринесу развоју мира у свету.

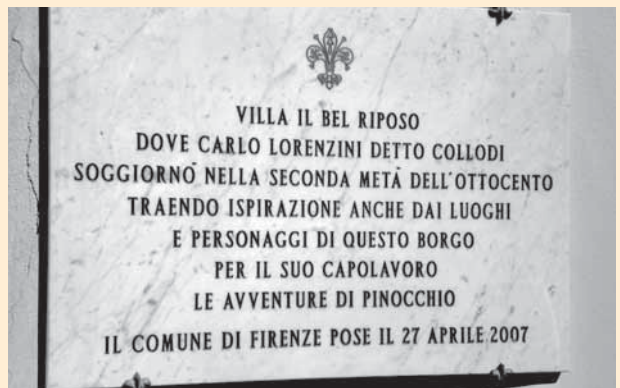
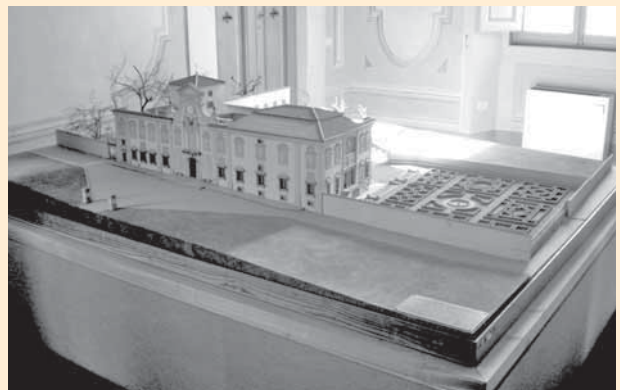
У марту 2009. године, Фондација је организовала конференцију *Међународног савета за споменике и локалитете (ICOMOS)*, која је окупила професионалце из целог света.

Конференција је била подељена у 4 сесије и то:

- I *Changing the approach to the cultural property in the past: physical and intellectual*
- II *The role of the New Media in transmitting the image of Cultural Heritage: The influence on the perception*
- III *Mass tourism and Cultural Heritage; sustainable cultural tourism. Focus of interest?*
- IV *Future responsibility. Mediating cultural diversity.*

На предлог директора Урбанистичког завода Београда, мр Жаклине Глигоријевић, Завод је пријавио рад под називом: *Multimedia project: The old Belgrade fairground as the old New Belgrade core* који је прихваћен, а потом и саопштен на наведеном научном скупу у оквиру Друге сесије. Суштински то је била презентација Мултимедијалног пројекта, који је реализован у оквиру *Салона архитектуре 2008.* године, као пратећа манифестација, у галерији *Жад*, на иницијативу Урбанистичког завода Београда, у сарадњи са Друштвом урбаниста Београда, а по концепту мр Марта Вукотић Лазар. Нуклеус овог пројекта је била тематска изложба о *Старом београдском сајмишту*, постављена у главном холу Урбанистичког завода Београда у оквиру манифестације *Дани европске баштине 2007. године*.

Мултимедијални пројекат: Старо сајмиште као старо језгро Новог Београда, конципиран као наставак рада на поменутој изложби, сачињавале су: тематска изложба *Историја старог београдског сајмишта*, у оквиру које је свакодневно био емитован документарни филм Редакције за историографију РТС *Старо сајмиште*, аутора Маје Сковран. Током трајања Салона изложба је допуњена и обогаћена студентским радовима реализованим у оквиру пет радионица и то: две радионице студената Факултета примењене уметности: Одсек фотографија (ментор Бранимир Карановић), Одсек сценографија (ментор Герослав Зарић); две радионице студентске

ната Факултета драмских уметности: Одсек режија и Одсек глума (ментори Ивана Вујић и Стеван Бодрожа) и Архитектонског факултета у Београду (ментори Мустафа Мусић и Ела Нешић).

Изложене уметничке фотографије студената ФПУ, настале су на простору Старог београдског сајмишта, и насловљене су као *Записи са терена*. Потом је реализована сценографија студената ФПУ под називом *Дрво*, као омаж, сећање на сценографију Марија Маскарелија и прво извођење представе *Чекајући Годоа*, Семјуела Бекета. Представа је одиграна у атељеу сликара Миће Поповића 50-их година XX века, који је био на Старом сајмишту. То је уједно било и прво извођење ове представе на простору Југоисточне Европе. На дан затварања Салона архитектуре изведен је перформанс-представа (5 сегмената представе *Чекајући Годоа*) у режији и извођењу студената ФДУ.

У оквиру овог пројекта конципиран је и реализован ОКРУГЛИ СТО: **Разговор о могућностима развоја зоне Старог београдског сајмишта**. У разговору су учествовали стручњаци различитих профила, који долазе из различитих институција (проф. др Милена Драгићевић-Шешић, ФДУ, проф. Слободан Роксандић, декан ФЛУ, проф. Дарко Татић, Мустафа Мусић, дипл. инж. арх., Антоније Антић, дипл. инж. арх., проф. др Ружица Богдановић, дипл. инж. арх., Мирјана Пауновић, дипл. инж. арх., Ивана Миленковић, дипл. инж. арх. и многи други).

У издању Урбанистичког завода Београда публикован је двојезични, српско-енглески каталог свих догађања у оквиру овог пројекта и објављена су 2 DVD где је забележен слајд шоу свих догађања на Радионицама, као и DVD – снимак перформанса-представе *Чекајући Годоа*.

Циљ ове уметничке акције, са великим бројем актера (углавном студената), посвећене историјском нуклеусу Новог Београда - Старом београдском сајмишту је да: информисе стучну и ширу јавност о историјским чињеницама везаним за овај простор; да подстакне планере и локалну управу на доношење одлуке о рехабилитацији овог комплекса; да уврсти овај комплекс, на локалном нивоу у туристички значајну зону (културни туризам), а у широј скали значења у европску баштину. У најширем смислу ова мултимедијална акција има за циљ да подстакне на *борбу за квалитет живота, за подизање свести јавности о стању градитељског наслеђа, као необновљивог ресурса, као и о стању животне средине и могућностима достизања одрживог урбаног развоја применом - одрживог урбаног стила живота*.

На конгресу у Фиренци представљен је *концепт Изложбе*, као и активности у оквиру *Радионица*, током њеног трајања. Рад је саопштен у оквиру главног програма. Посебан допринос целокупној презентацији дала је публикација у издању Урбанистичког завода Београда, тачније двојезични пратећи каталог + 2 DVD под истим називом: MULTIMEDIA PROJECT: THE OLD BELGRADE FAIRGROUND AS THE OLD NEW BELGRADE CORE, који је подељен једном броју заинтересованих учесника Конгреса, док су сви остали упућени да материјал преузму са веб сајта Урбанистичког завода Београда (www.urbel.com).

■ мр Марта Вукотић Лазар, дипл.ист.ум.